

Sygn. akt I C 790/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSR Bogusław Glinka

Protokolant: Joanna Bobrowska

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 roku na rozprawie

sprawy z powództwa ***K. L.***

przeciwko ***(...) dla (...) Sp. z o.o. w W.***

o ustalenie

I/ ustala, iż stronie pozwanej ***(...) dla (...) Sp. z o.o. w W.*** nie przysługuje wobec powódki ***K. L.*** wierzytelność w kwocie 525 zł (pięćset dwadzieścia pięć złotych) z tytułu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z dnia 9 września 2014 roku;

II/ zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 30 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powódka ***K. L.*** wniosła o ustalenie nieistnienia zobowiązania do zapłaty na rzecz strony pozwanej ***(...) dla (...) spółki a z o.o. w W.*** w kwocie 525 zł z wynikającej a noty obciążeniowej ***(...)*** z dnia 29 stycznia 2015 r. w związku z rozwiązaniem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

Na uzasadnienie żądania wskazała, że została podstępnie zwabiona przez konsultantkę telefoniczną strony pozwanej, podającą się za przedstawicielkę ***O.*** - dotychczasowego operatora telekomunikacyjnego – do zmiany warunków umowy w związku z obniżeniem stawki za usługi, które to dokumenty nieświadomie następnie podpisała, powodując zmianę operatora i warunków świadczenia usług, a następnie, gdy po miesiącu zorientowała się, co do tej zmiany, wypowiedziała umowę, gdyż nie chciała zmieniać operatora, co skutkowało zaprzestaniem świadczenia usług przez pozwaną i obciążenia powódki karą w wysokości 525 zł.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa, zaprzeczyła twierdzeniom powódki o świadomym i podstępny doprowadzeniu powódki do podpisania umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, wskazując, że w dokumentacji dostarczonej powódce wymieniony był nowy operator i jego logo, zarówno na umowie, jak i dodatkowych oświadczeniach, a więc powódka była zorientowana, co do zmiany operatora, gdyż następnie świadczone były na jej rzecz usługi telekomunikacyjne, wystawiane faktury, z których także wynikało, kto jest operatorem. Zatem powódka była świadoma zmiany operatora. Pozwana przyznała wypowiedzenie przez powódkę umowy, skutkującą jednak koniecznością zapłaty opłaty wyrównawczej, wynikającej z art. 57 ust. 6 ustawy prawo telekomunikacyjne, a związanej z udzieloną powódce ulgą przy zawieraniu umowy na czas określony. Z tej przyczyny została wystawiona nota obciążeniowa nr ***(...)*** na kwotę 525 zł, którą obciążono powódkę z powołaniem na § 1 ust. 13 i 14 umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka K. L. ma 65 lat, ma problemy z wzrokiem, do czytania musi używać okulary, których w chwili podpisywania umowy nie miała. Na początku września 2014 r. zadzwoniła do powódki konsultantka telefoniczna, która przedstawiła się, że jest z sieci O., że zmniejszają opłaty za rozmowy, a następnie uzgodniła z powódką termin wizyty kuriera celem podpisania nowej umowy. W tym czasie powódka od roku była abonentem sieci O.. W dniu 09 września 2014 r. do mieszkania powódki zgłosił się kurier z dokumentami. Powódka była przekonana, że przywieziono jej dokumenty z O. dotyczące obniżenia opłat, nie miała okularów, a dokumenty były sporządzone drobnym druczkiem, którego (nawet na S. rozpraw i w okularach) nie mogła odczytać, zawierzyła zapewnieniom telefonicznym oraz kurierowi, który oświadczył, że takie są obecnie procedury, i podpisała przesłane dokumenty bez zapoznania się z nimi, które kurier zabrał. Wśród dostarczonych dokumentów powódka podpisała z datą 09 września 2014 r. Umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych dotyczącą nr abonenckiego (...) oraz Oświadczenie Abonenta i Oświadczenie o rozwiązaniu dotychczasowej umowy abonenckiej. Powódka następnie na 3 tygodnie wyjechała do sanatorium. Po kilku tygodniach powódka zorientowała się, że umowa z O. została rozwiązana, a jej dostawcą usług telekomunikacyjnych jest strona pozwana i pismem z dnia 20 października 2014 r. złożyła pozwanej oświadczenie zawierające odstąpienie od umowy o treści „...wycofuję zamówienie na abonament...” oraz „...nie wyrażam zgody na zmianę dostawcy usług ...”. Na wskazane pismo pozwana udzieliła odpowiedzi z dnia 31 października 2014 r., w którym wezwała powódkę do sprecyzowania jej oświadczenia sugerując tryb wypowiedzenia umowy z przesłaniem powódce druku wypowiedzenia. Powódka podpisała z datą 07 listopada 2014 r. wypowiedzenie umowy.

Dowód: przesłuchanie powódki

umowa z dnia 09.09.2014 r. wraz z załącznikami

Cennik promocyjny

Na skutek wypowiedzenia przez powódkę umowy pozwana zaprzestała świadczenia usług i obciążyła powódkę opłatą wyrównawczą w kwocie 525 zł, wystawiając dnia 29.01.2015 r. notę obciążeniową nr (...), jako podstawę wystawienia noty wskazała § 1 ust. 13 i 14 umowy o świadczenie usług

Dowód: nota obciążeniowa nr (...)

Według zapisów Umowy z dnia 09 września 2014 r. zawarta ona być miała na okres 24 miesięcy, obowiązującym cennikiem miał być Cennik Promocyjny (...). W § 1 ust. 13 przewidziane zostało Operatorowi roszczenie o zwrot przyznanej ulgi (zwanej „opłatą wyrównawczą”) w wysokości nieprzekraczającej wartości przyznanej ulgi pomniejszonej o proporcjonalną jej wartość do dnia rozwiązania w przypadku wypowiedzenia umowy przez abonenta, natomiast w ust. 14 przewidziano opłatę wyrównawczą z powodu rozwiązania umowy w wysokości 25 zł miesięcznie za okres do końca trwania umowy. W Cenniku Promocyjnym (...), którego powódka nie podpisała (ani nie parafowała) określona została wysokość ulg przyznanych abonentowi (§ 3 ust. 5) w opłacie aktywacyjnej 605,24 zł oraz w abonamencie miesięcznym dla linii analogowych 43,65 zł i dla linii (...) 49,31 zł. Powódka nie została uprzedzona o udzielonych jej ulgach i wysokości opłat w przypadku wypowiedzenia umowy.

Dowód: przesłuchanie powódki

umowa z dnia 09.09.2014 r. wraz z załącznikami

Cennik promocyjny

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie. W ramach powództwa z art. 189 k.p.c. o ustalenie stosunku prawnego lub prawa konieczne jest wykazanie interesu prawnego w jego wytoczeniu. Powód, jako dłużnik wzywany do zapłaty przez stronę pozwaną posiada tak długo interes prawny w ustaleniu nieistnienia prawa wierzyciela, dopóki wierzyciel nie wystąpi z powództwem o świadczenie. Tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 29 lutego 1972 r., sygn. akt

I CR 388/71, „W sprawach o świadczenie dłużnik dopóty ma interes prawny w ustaleniu rozmiaru swego obowiązku, dopóki nie został przez wierzyciela pozwany o świadczenie. Gdy już został pozwany, przysługuje mu już tylko obrona w takim procesie.” oraz z dnia 5 lutego 2009 r., sygn. akt I CSK 332/08, „W sprawach o świadczenie dłużnik dopóty ma interes prawny w ustaleniu rozmiaru swego obowiązku, dopóki nie został przez wierzyciela pozwany o świadczenie.”

Skoro po stronie powódki istniał interes prawny w ustaleniu nieistnienia swego zobowiązania wobec pozwanego, konieczna była jego ocena w oparciu o przedstawione dowody. Oceniając stosunek prawny, z którego zobowiązanie powódki wobec pozwanego do zapłaty opłaty wyrównawczej miało powstać, należy wskazać na następujące argumenty natury faktycznej i prawnej prowadzące do oceny zasadności powództwa.

1. Z zeznań powódki wynika, że nie doręczono jej wzoru umowy i załączników, w tym regulaminów stosowanych przez spółkę (...) dla (...) przed zawarciem umowy, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 384 § 1 k.c. zgodnie z powołanym przepisem wiążą one drugą stronę, w tym konsumenta tylko wówczas, gdy zostały mu doręczone przed zawarciem umowy, co należy rozumieć jako doręczenie umożliwiające swobodne zapoznanie się z ich treścią przed podjęciem decyzji o ich zaakceptowaniu. Nie można uznać za dopełnienie tego obowiązku przesłanie wraz z umową słabo czytelnych, bo sporządzonych bardzo drobną czcionką dokumentów w sposób uniemożliwiający, lub co najmniej bardzo utrudniający zapoznanie z nimi, a także wywieranie presji psychicznej na konsumenta do podpisania dokumentów przez kuriera dostarczającego przesyłkę. Dlatego wzór umowy, a także cenniki stosowane przez pozwaną nie mogły wiązać powódki. Nadto cennik promocyjny (...) wraz z załącznikiem do tego cennika nie mógł powódki wiązać, gdyż brak jest informacji, by powódka się z nim zapoznała, bowiem egzemplarz przedstawiony przez stronę pozwaną nie zawierał podpisu, ani parafki powódki, a tylko ten Cennik zawierał informację o wysokości przyznanej abonentowi ulgi, stanowiącej podstawę naliczenia opłaty wyrównawczej

2. Stosownie do art. 385¹ § 1 k.c., powódki, jako konsumenta, nie wiążą postanowienia umowy (w tym stosownie do art. 384 § 1 k.c. wzór umowy, cennik), jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Za nie uzgodnione indywidualnie uważa się te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Strona pozwana nie powoływała się na to, że postanowienia odnoszące się do opłaty wyrównawczej zostały uzgodnione indywidualnie z powódką, a gdyby się na to powołała, obciążałaby ją ciężar dowodu, zgodnie z § 4.

3. Także prawo europejskie, zawarte w Dyrektywie nr 93/13/ EWG, wprowadza ochronę konsumentów przed nieuczciwymi postanowieniami umownymi. W wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 30 maja 2013 r. C-488/11 przyjęto, że „Art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie pozwala on sądowi krajowemu, jeżeli stwierdził on nieuczciwy charakter postanowienia dotyczącego kary umownej w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, na ograniczenie się, do czego upoważnia go prawo krajowe, do obniżenia przewidzianej przez nie kwoty kary umownej obciążającej tego konsumenta, lecz zobowiązuje go do zwykłego niestosowania rzeczonoego postanowienia wobec konsumenta.”

4. Przepis art. 57 ust. 6 ustawy prawo telekomunikacyjne wprowadził upoważniał operatora telekomunikacyjnego do obciążenia abonenta w przypadku jednostronnego rozwiązania umowy przez abonenta lub przez dostawcę usług telekomunikacyjnych z winy abonenta tak, że "nie może przekroczyć określonej w umowie równowartości ulgi przyznanej abonentowi", jednak wartość udzielonej ulgi powinna być wskazana w umowie, a konsument poinformowany o tym oraz skutkach rozwiązania umowy.

5. Uznając za prawdziwe zeznania powódki, że została wprowadzony w błąd, co do podmiotu składającego mu ofertę zawarcia umowy na odległość, należy zachowanie takie ocenić nie w kategoriach zwykłego błędu, lecz podstęp. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2010 r. II CSK 239/09 uznał, że „Działanie podstępne polega na świadomym wywołaniu u drugiej osoby mylnego wyobrażenia o rzeczywistym stanie rzeczy w celu skłonienia jej do złożenia określonego oświadczenia woli. Działanie podstępne jest zawsze - niezależnie od pobudek i skutków działania

sprawcy - etycznie naganne. Zmierza ono bowiem do zakłócenia procesu decyzyjnego innej osoby i doprowadzenia jej na podstawie zasugerowanych fałszywych przesłanek rozumowania do złożenia określonego oświadczenia woli. Użyte środki, gradacja winy czy złej woli osoby działającej podstępnie nie mają znaczenia prawnego. Liczy się tylko samo wprowadzenie w błąd, będące bezprawiem cywilnym. Podstępu nie ekskulpuje lekkomyślność i łatwowierność ofiary. Etyczna naganność podstępu stała się motywem surowego potraktowania przez prawo cywilne skutków wywołanego nim błędu. Uchylenie się od skutków prawnych błędu wywołanego podstępnie jest ułatwione, może ono nastąpić bowiem także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej. 3) Składający oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli nie ma obowiązku używania w nim określonych słów czy formułek. Nie ma więc znaczenia, czy użyje słowa "uchylam się", czy też posłuży się jakimkolwiek innym, jeżeli z oświadczenia wynika, że nie traktuje czynności prawnej za ważną i wiążącą go." Jeżeli zatem przedstawiciel pozwanej spółki przedstawił się powodowi, jako pracownik dotychczasowego operatora telekomunikacyjnego O. (poprzednio (...) S.A.), nakłaniając powódkę do zawarcia nowej umowy w celu obniżenia opłat abonamentowych, celem przejścia konsumenta i świadczenia mu usług na łączach dotychczasowego dostawcy telekomunikacyjnego, to zachowanie to niezależnie od łatwowierności i lekkomyślności powódki, jako 64-latki, z problemami z wzrokiem, należy uznać za wypełniające przesłanki podstępu, a oświadczenia powódki o treści „wycofuję zgodę na abonament”, „nie wyrażam zgody na zmianę dostawcy usług”, zawarte w piśmie powódki do pozwanego z dnia 20 października 2014 r. za uchylenie się od skutków zawarcia umowy pod wpływem błędu wywołanego podstępem, w trybie art. 86 § 1 k.c., o jakim mowa w powołanym wyroku Sądu Najwyższego.

6. Strona pozwana nie przedstawiła – mimo zobowiązania jej przez Sąd – zapisu rozmowy konsultanta (telemarketera) z powódką, wskazując, iż nie sporządza zapisów przez urządzenie rejestrujące, co należy uznać za uchylenie się od przedstawienia treści rozmowy z powódką, bowiem z praktyki konsumenckiej i orzeczniczej wynika, że każda rozmowa z operatorem telekomunikacyjnym rozpoczyna się od uprzedzenia o nagrywaniu rozmowy i wymaga wyrażenia przez rozmówcę zgody. Okoliczność tę należy oceniać jako brak dowodu przeciwnego w stosunku do zeznań powódki złożonych w charakterze strony.

Wszystkie wskazane powyżej oceny prawne prowadzą, każda z osobna i łącznie do uwzględnienia powództwa i uznania nieistnienia wierzytelności wynikającej z zawartej umowy między stronami.

Mając powyższe argumenty na względzie Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje oparcie w art. 98 k.p.c., albowiem powódka wygrała spór, przy czym na koszty poniesione przez nią składała się jedynie opłata sądowa w kwocie 30 zł.